

Βενετία Καντσά - Δεσμοί συγγένειας. Φύλο και γονεϊκότητα από τη σκοπιά της ανθρωπολογίας

Περίληψη

Στα πλαίσια του σεμιναρίου θα επιχειρηθεί αρχικά μια σύντομη αποτίμηση της σχέσης ανάμεσα στο φύλο και τη συγγένεια στην ιστορία της ανθρωπολογίας, ενώ στη συνέχεια το σημείο εστίασης θα μεταφερθεί στη μελέτη του φύλου και της γονεϊκότητας από τη σκοπιά της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής.

Τις τελευταίες δεκαετίες οι ανθρωπολογικές μελέτες για τη συγγένεια γνωρίζουν μια νέα άνθηση η οποία αποδίδεται στις επιδράσεις κυρίως της συμβολικής προσέγγισης της συγγένειας και των φεμινιστικών αναλύσεων του φύλου, της αναπαραγωγής και της σεξουαλικότητας, αλλά και στη στροφή του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος στην εθνογραφική καταγραφή των τρόπων με τους οποίους κατασκευάζονται και νοηματοδοτούνται οι συγγενικές και οικογενειακές σχέσεις στις ίδιες τις δυτικές κοινωνίες. Οι σύγχρονες προσεγγίσεις της συγγένειας καταδεικνύουν την διαρκή μετακίνηση και αλληλεπίδραση ανάμεσα σε μια «παλιά βιολογία» και μια «νέα αίσθηση επιλογής» στην κατασκευή της συγγένειας, την ίδια στιγμή που αυτές οι πρόσφατες αλλαγές στις συγγενειακές σχέσεις συγκροτούν με τα λόγια της Sarah Franklin «μια μορφή "kinship trouble" που εμπαίζει τη φυσικότητα της γενεαλογίας δείχνοντας τον πλαστό της χαρακτήρα».

Ωστόσο, τόσο η αναγνώριση της επιτελεστικότητας του φύλου όσο και αυτή της πολιτισμικής κατασκευής της συγγένειας, δε πρέπει να μας εμποδίζει να αναγνωρίζουμε τις πολιτικές διαστάσεις της χρήσης του φύλου και της συγγένειας σε διαφορετικά συμφραζόμενα, όπως και το να παραμένουμε σε εγρήγορση με αναφορά στους τρόπους με τους οποίους συγκροτείται, αλλάζει και μεταβάλλεται η γνώση. Η παρουσίαση της εθνογραφικής έρευνας που ακολουθεί με θέμα την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή εστιάζει ακριβώς σε μια συζήτηση για το φύλο και τη γονεϊκότητα που επιτρέπει την ανάδυση της πολιτικής διάστασης των έμφυλων διαφοροποιήσεων στα πλαίσια της συγγένειας.

Βιβλιογραφία

- Αθανασίου, Αθηνά 2006 «Gender Trouble: Η φεμινιστική θεωρία και πολιτική μετά την αποδόμηση της ταυτότητας». Στο *Σύγχρονα Θέματα* 94: 62-71.
- Carsten, Janet. 2003. *After Kinship*. Cambridge University Press: Cambridge
- Collier, Jane Fishburne and Sylvia Junko Yanagisako (eds.).1987. *Gender and Kinship. Essays Toward a Unified Analysis*. Stanford University Press: Stanford, California
- Franklin, Sarah. 2019. "The anthropology of biology: A lesson from the new kinship studies". Στο Sandra Bamford (επιμ.) *The Cambridge Handbook of Kinship*, σ.σ. 107-132. Cambridge. University Press.
- Καντσά, Βενετία 2006 «Μια άρρηκτη σχέση: Η συνύπαρξη φύλου και συγγένειας στην ανθρωπολογική θεωρία και πρακτική». Στο *Σύγχρονα Θέματα* 94: 72-78.
- Καντσά, Βενετία. 2009. «Οικείες έννοιες σε ανοίκειους συνδυασμούς. Ο φεμινισμός, το φύλο, η σεξουαλικότητα και το ανατρεπτικό γέλιο». Εισαγωγή στο Judith Butler *Αναταραχή φύλου. Φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας* ιxί-xxiii. Αθήνα: Εκδ. Αλεξάνδρεια
- Kantsa, Venetia. 2020. "Investissements futurs: loi, technologies et l'ordre de la parenté en Grèce". *Nouvelles Questions Féministes* 2 (Vol. 39), p.p. 77-89.
- Moore, Henrietta L.. 1994. "Understanding Sex and Gender". Στο *Companion Encyclopedia of Anthropology. Humanity, Culture and Social Life*, Tim Ingold (ed.). Routledge: London and New York, σ.σ. 813-830.
- Stone, Linda. 1997. *Kinship and Gender. An Introduction*. Westview Press: Colorado and Oxford
- Τουντασκάκη, Ειρήνη. 2015. "Το παιδί που μεγαλώνει μέσα σου θα πάρει και από σένα". *Δωρεά ωαρίων, μητρότητα και συγγένεια*. Αθήνα: Πατάκης